

การพัฒนาชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการ
กระบวนการทางประวัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา*

SOCIAL STUDIES LEARNING PACKAGE DEVELOPMENT IN ECONOMICS
INTEGRATING WITH HISTORICAL PROCESS TO ENHANCE DIGITAL
CITIZENSHIP FOR SECONDARY STUDENTS

วารีย์ สาริกา

Varee Sarika

ชรินทร์ มั่งคั่ง

Charin Mangkhang

จารุณี ทิพยมณฑล

Jarunee Dibyamandala

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University, Thailand

E-mail: varee.4464@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ 1) เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้สังคมศึกษา
สาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็น
พลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา และ 2) เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมิน
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา ในการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาได้
ใช้การศึกษาเชิงปริมาณโดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ครูผู้สอน จำนวน 10 คน ได้แก่ ครูผู้สอนสังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 6 คน และครูผู้สอนเทคโนโลยี จำนวน 4 คน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการ
กระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียน
มัธยมศึกษา แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ และแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
ดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบประเมินชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวม
ข้อมูลจากการหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้และแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
ดิจิทัลโดยการประเมินของกลุ่มเป้าหมาย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติเชิงบรรยาย

* Received 23 March 2021; Revised 1 April 2021; Accepted 12 April 2021

(Descriptive statistics) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนาชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่าชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย (μ) 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 0.41 สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้ 2) การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่าแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลดังกล่าวมีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางมีค่าเฉลี่ย (μ) 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 0.48 ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไป สามารถใช้ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาได้

คำสำคัญ: การพัฒนาชุดการเรียนรู้สังคมศึกษา, สาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP), ความเป็นพลเมืองดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to find out the Social Studies Learning Package Development in Economics Integrating with Historical Process (EIHP), 2) to find out the quality of the Digital Citizenship Characteristics Assessment Form of secondary school students. This study was a quantitative study. The target groups used in this study were 10 teachers: 6 social studies teachers in school and 4 technology teachers. The study tools were the Social Studies Learning Package Development in Economics Integrating with Historical Process (EIHP) to Enhance Digital Citizenship for Secondary Students, quality assessment form and the Digital Citizenship Characteristics Assessment Form of secondary school students. It was a 5 - level estimating type evaluation form, which collected data from Find the quality of the Social Studies Learning Package and the Digital Citizenship Characteristics Assessment Form by assessing target groups. The data were analyzed by finding descriptive statistics and using a computer program to analyze the data. The results showed that: 1) The development the Social Studies Learning Package Development in Economics Integrating with Historical Process (EIHP) to Enhance Digital Citizenship for Secondary Students was found that the social studies learning package was very appropriate which has an average value (μ) 3.79. The standard deviation (σ) was 0.41 and suitable for use in classroom teaching. 2) The creation of the Digital Citizenship Characteristics Assessment Form of secondary school was found that

the quality was at the moderate level which has an average value (μ) 3.43. The standard deviation (σ) was 0.48 which was in the criteria that the evaluation results were above 3.00 and were considered high quality and suitable for use in classroom teaching.

Keywords: Social Studies Learning Package Development, Economics Integrating with Historical Process, Enhance Digital Citizenship

บทนำ

วิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (เบญจวรรณ ภูตินันท์ และคณะ, 2560) และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมว่าช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุค สมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (เบญจวรรณ ภูตินันท์ และคณะ, 2560) ดังนั้นความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมแล้ว ยังมีทักษะกระบวนการที่จะสามารถนำมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมือง ตลอดจนการนำความรู้ทางจริยธรรมหลักธรรมทางศาสนามาพัฒนาตนเองและสังคม ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมไทยอย่างมีความสุข (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2553)

ในสังคมปัจจุบันการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีผลและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทันอาจกล่าวได้จากการจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 คือการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกที่มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งปัจจัยการขับเคลื่อนการศึกษาที่สำคัญ คือ สื่อและเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และการปฏิสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเสริมสร้างศักยภาพการศึกษา

ในยุคดิจิทัลควรให้ความสำคัญกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักในพื้นฐานด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวไม่ให้เกิดการละเมิดหรือเกิดอาชญากรรมทางไซเบอร์ให้กับเยาวชน และยังมีสิ่งที่ควรตระหนักถึงคือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในโลกปัจจุบันที่มากเกินไปส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ตลอดจนการรับข้อมูลข่าวสารโดยขาดการคิด และกลั่นกรองโดยใช้เหตุผลถึงแหล่งที่มาของข้อมูลสารสนเทศและขาดการวิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ บนโลกดิจิทัล เมื่อมองในสังคมการศึกษาของไทยนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องการเสริมสร้างทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้แก่เยาวชนไทย รวมไปถึงประชาชนให้สามารถเข้าถึง เรียนรู้ และได้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ การปลูกฝังและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับเยาวชนไทยนั้นประกอบด้วยปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลแก่เยาวชนไทยทั้งสิ้น โดยประกอบได้ด้วยปัจจัยด้านครอบครัว สถานศึกษาและสังคมกลุ่มเพื่อนที่ส่งผลต่อบทบาทในการเสริมสร้างการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของเยาวชนไทย รวมทั้งการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศโดยผลการศึกษาของ (ไพลินรัตน์ ภูณสิทธิ์ และธีรภัทร กุลโสภาส, 2560) ระบุว่าเยาวชนในทวีปยุโรปส่วนใหญ่เรียนรู้การใช้งานอินเทอร์เน็ตจากเพื่อนมากกว่าครูผู้สอน อย่างไรก็ตามก็ดีในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพนั้น สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรร่วมมือกันในการปลูกฝังทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ควบคู่ไปกับการเตือนให้เยาวชนตระหนักถึงความเสี่ยงจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพราะครอบครัวเป็นกลุ่มปฐมภูมิที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมความคิดและพฤติกรรมของเยาวชนมากที่สุด (ไพลินรัตน์ ภูณสิทธิ์ และธีรภัทร กุลโสภาส, 2560)

ในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพนั้น นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ แล้วนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะชีวิตที่ดีเพื่อพัฒนาภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองภายใต้สภาพสังคมปัจจุบันเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตได้ดังองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตได้ กำหนดองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ 4 องค์ประกอบดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึงการรู้ถึงความถนัดความสามารถ รวมทั้งรู้จักจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง พร้อมเข้าใจยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งยังเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่นรวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเองและร่วมรับผิดชอบสังคม 2) การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

หมายถึง การแยกแยะข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสาร ทั้งปัญหาภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องพร้อมทั้งมีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึงการรับรู้และเท่าทันภาวะทางอารมณ์ของบุคคล รู้และเข้าใจถึงสาเหตุของความเครียด รวมทั้งมีวิธีการควบคุมอารมณ์และจัดการความเครียดอย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดภาวะที่ไม่พึงประสงค์ทางด้านอารมณ์ 4) การสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึงเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล สร้างมุมมองความคิดและปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยกัลยาณมิตร รู้จักกาลเทศะและปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีสร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กระแสโลกาภิวัตน์นั้นได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมไปสู่การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารทำให้เกิดการติดต่อแบบไร้พรมแดน สถาบันการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสังคมโลกาภิวัตน์ มีการนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนอย่างแพร่หลายเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน จึงทำให้เกิดความเลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษาระหว่างผู้เรียนที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ เชื้อชาติที่ต่างกัน การสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันเพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความหมายและบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น คือเป้าหมายหลักของแนวคิดพหุวัฒนธรรมทางการศึกษา (multicultural education) ดังนั้นเมื่อในห้องเรียนเกิดความแตกต่างทางวัฒนธรรมขึ้น และอาจจะก่อให้เกิดอคติ ความไม่เข้าใจระหว่งกันซึ่งล้วนแล้วแต่จะส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง และถึงแม้ประเด็นพหุวัฒนธรรมในชั้นเรียนอาจจะมีมาจากหลายปัจจัย แต่ปัจจัยทางด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ชนชาติ คือปัจจัยสำคัญที่ปรากฏอย่างชัดเจนในชั้นเรียนพื้นที่ชายขอบของประเทศไทย การจัดการเรียนการสอนห้องเรียนพหุวัฒนธรรม จึงเป็นแนวทางเพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างในชั้นเรียน ทั้งในระหว่างครูกับนักเรียนหรือระหว่างนักเรียนกับนักเรียนย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเช่นกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับจุดหมายของสาระสังคมศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองดีโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะต้องตระหนักถึงการศึกษเชิงพหุวัฒนธรรมให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องจึงจะส่งผลดีต่อผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นที่จะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติและปราศจากความขัดแย้งในสังคม (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2553)

โรงเรียนสบเมยวิทยาคม จัดเป็นโรงเรียนชายขอบของประเทศไทยที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ถึงร้อยละ 82 มีนักเรียนชาวพื้นเมือง ร้อยละ 17 และมีนักเรียนชาติพันธุ์ไทใหญ่ ร้อยละ 1 นักเรียนส่วนใหญ่มักใช้ภาษาพื้นถิ่นของตนเองในการสื่อสาร จึงส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหา

ในการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน กล่าวคือ นักเรียนขาดความเข้าใจ ในแบบเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากธรรมชาติของวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ประกอบด้วย เนื้อหาวิชาที่มีความสลับซับซ้อนจนยากแก่การเข้าใจ มีข้อมูลจำนวนมาก มีกระบวนการทาง คณิตศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสนใจก็ยิ่งเป็นวิชาที่ทำให้นักเรียนเกิด ความเบื่อหน่าย และขาดความสนใจ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนของครูในรูปแบบเดิม ๆ ไม่มีความหลากหลาย จากปัญหาที่เกิดขึ้นผู้ศึกษาเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้ศึกษาการ พัฒนาชุดการเรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา กล่าวคือชุดการ เรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์จัดเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่นำแนวคิดการ ใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์มาบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา เศรษฐศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนมีความละเอียด รอบคอบ มีการตรวจสอบเรื่องราวที่ศึกษา ได้เผชิญปัญหาแสวงหาความรู้เพื่อตอบปัญหา คำถาม หรือสมมติฐานให้ผู้เรียนได้นำเสนอ ข้อมูลความรู้ที่ได้ค้นคว้ารวบรวมนั้นมาอภิปราย แล้ววิเคราะห์ข้อมูลมีการสรุปข้อเท็จจริงเพื่อ ตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานหรือข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา และ สิ่งสำคัญคือผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ได้จริงทั้งในการเรียนรู้ ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน และการดำรงชีวิตภายใต้สังคมดิจิทัลในสังคมปัจจุบันโดยจะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จักทำการประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลเป็นลำดับขั้นและรู้ความ สนใจแก่ผู้เรียนโดยผู้เรียนได้เรียนรู้ได้จากชุดการเรียน ค้นหาข้อมูลจากแบบเรียนและสามารถ ค้นหาหาข้อมูลจากโลกดิจิทัลผ่านโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก หรืออุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยี ในทางที่สร้างสรรค์ เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และปลอดภัยจากภัยคุกคามที่มาพร้อมกับ เทคโนโลยีเหล่านี้และก้าวเข้าสู่ความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลได้อย่างภาคภูมิใจ ผู้ศึกษาได้ เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา นับเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน วิชาเศรษฐศาสตร์ที่สามารถใช้แก้ปัญหาดังกล่าวได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้การศึกษาเชิงปริมาณ ได้กำหนดกรอบวิธีการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา และประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ตลอดจนหาคุณภาพแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัล ใช้เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ ตัวชี้วัด ส 3.1 ม. 4-6/1 อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ 1) ความหมายของระบบเศรษฐกิจ 2) รูปแบบของระบบเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน 3) ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะใหญ่ดังนี้ 1) เคารพตนเองและเคารพผู้อื่น 2) พัฒนาตนเองและสัมพันธ์กับผู้อื่น 3) ปกป้องตนเองและป้องกันผู้อื่น

2. ขอบเขตประชากรเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 10 คน ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 4 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 โดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนสามารถจำแนกได้ตามลักษณะการใช้ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องระบบเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความหมายของระบบเศรษฐกิจ 2) รูปแบบของระบบเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน 3) ผลดี ผลเสียของระบบเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน ใช้เวลาเรียนรู้ 6 ชั่วโมง

2. แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา

3. แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้ หากคุณภาพของชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา และแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลโดยการประเมินของกลุ่มเป้าหมายจากแบบประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลตามลำดับดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพเหมาะสมมาก ได้แก่ ด้านคู่มือครู ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านคู่มือให้นักเรียน ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย (μ) อยู่ระหว่าง 3.30 – 4.34

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา

ชุดการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ผลการประเมินคุณภาพ
1. ด้านคู่มือครู	3.30	0.35	ระดับปานกลาง
2. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้	3.79	0.37	ระดับมาก
3. ด้านคู่มือนักเรียน	3.83	0.36	ระดับมาก
4. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.35	ระดับมาก
5. ด้านเนื้อหา	3.60	0.57	ระดับมาก
6. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	3.80	0.45	ระดับมาก
7. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.34	0.42	ระดับมาก
8. ด้านการวัดและประเมินผล	3.63	0.38	ระดับมาก
เฉลี่ยรวม	3.79	0.41	ระดับมาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม มีคุณภาพในระดับมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.41$) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า โดยส่วนใหญ่ชุดการเรียนรู้มีคุณภาพในระดับมาก ($\mu = 3.60 - 4.34$, $\sigma = 0.35 - 0.57$) และด้านคู่มือครูมีคุณภาพในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30$, $\sigma = 0.35$)

2. ผลการประเมินคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลดังกล่าว มีคุณภาพในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเคารพตนเองและเคารพผู้อื่น ด้านพัฒนาตนเองและสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านปกป้องตนเองและปกป้องคนอื่น มีค่าเฉลี่ย (μ) อยู่ระหว่าง 3.33 – 3.60

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการประเมินคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียน

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัล	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ผลการประเมินคุณภาพ
1. ด้านเคารพตนเองและเคารพผู้อื่น	3.33	0.34	ระดับปานกลาง
2. ด้านพัฒนาตนเองและสัมพันธ์กับผู้อื่น	3.37	0.60	ระดับปานกลาง
3. ด้านปกป้องตนเองและปกป้องคนอื่น	3.60	0.49	ระดับมาก
เฉลี่ยรวม	3.43	0.48	ระดับปานกลาง
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัล			

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมมีคุณภาพในระดับปานกลาง ($\mu = 3.43$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าโดยส่วนใหญ่มีคุณภาพในระดับปานกลาง ($\mu = 3.33 - 3.60$, $\sigma = 0.34 - 0.60$) และพบว่าด้านปกป้องตนเองและปกป้องคนอื่น มีคุณภาพในระดับมาก ($\mu = 3.60$, $\sigma = 0.49$)

อภิปรายผล

1. การหาคุณภาพชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องระบบเศรษฐกิจ ใช้เวลาเรียนรู้ 6 ชั่วโมง ทั้งนี้ ส่งผลให้ผู้ศึกษา ได้ชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาที่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในและนอกระบบได้เนื่องจากชุดการเรียนรู้ผ่านการประเมินคุณภาพโดยกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน และมีผลการประเมินคุณภาพโดยรวมในระดับมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไปถือว่ามีคุณภาพ และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนาชุดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยของนักวิชาการ นักการศึกษาหลากหลาย ท่านนั้น และผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้ทราบถึง กระบวนการ และแนวทางในการจัดทำชุดการเรียนรู้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสังเคราะห์การสร้างชุดการเรียนรู้ตามขั้นตอนและองค์ประกอบของชุด การเรียนรู้ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานของณัฐกมล วัชรวงษ์ทวี ประกอบด้วย 1) คู่มือครู 2) คู่มือนักเรียน 3) หน่วยการสอน 4) การกำหนดหัวเรื่อง 5) กำหนดความคิดรวบยอดหรือ หลักการเป็นสิ่งสำคัญ 6) การกำหนดจุดประสงค์ในการสอน 7) การวิเคราะห์งาน 8) การลำดับ กิจกรรมการเรียนการสอน 9) กำหนดแบบประเมินผล 10) เลือกและผลิตสื่อการสอน ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 11) หาประสิทธิภาพ ของชุดการสอน 12) ในกรณีที่ชุดการสอนแบบกลุ่มจำเป็นต้องมีกิจกรรมสำรอง ซึ่งกิจกรรม สำรองจะต้องเตรียมไว้เสริมความรู้สำหรับผู้เรียนที่เรียนเร็ว หรือกลุ่มที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนที่ จะได้มีกิจกรรมต่อไปเป็นการส่งเสริมความรู้ได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งมากขึ้น 13) สร้างแบบ ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย 14) ขนาดรูปแบบของชุดการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ที่ ดีควรมีขนาดมาตรฐานเพื่อความสะดวกและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเก็บรักษา 15) การใช้ชุดการสอนใช้ตามประเภทและจุดประสงค์ที่สร้างขึ้น (ณัฐกมล วัชรวงษ์ทวี, 2556) นอกจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างชุดการเรียนรู้แล้วนั้น ผู้ศึกษายังศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังกล่าว โดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยถึง ขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ และ จากการนำเสนอของนักวิชาการศึกษา หลากหลายท่าน ผู้ศึกษาจึงสามารถสรุปขั้นตอนวิธีการ ทางประวัติศาสตร์จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยตามที่ รัตตมา รัตตนา; นรเศรษฐ์

เตชะ และชัยรัตน์ โตศิลา ได้เสนอไว้ดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน โดยต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะศึกษาอะไร เกิดขึ้นเมื่อไหร่ ที่ไหน เกิดขึ้นเพราะเหตุใด และอย่างไร หรือตั้งสมมติฐานประเด็นต่าง ๆ 2) รวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาที่มีอยู่หลากหลายทุกประเภท ทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานขั้นรอง ให้ได้มากที่สุด 3) ตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน เพื่อประเมินคุณค่าของหลักฐาน ว่าน่าเชื่อถือเพียงใด โดยพิจารณาข้อมูลในหลักฐาน ความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับหลักฐานอื่น ๆ เป็นต้น แล้วจึงเลือกสรรข้อเท็จจริงตามหลักฐานต่าง ๆ นั้น 4) วิเคราะห์และตีความหลักฐาน เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความข้อเท็จจริงในอดีตจากหลักฐานต่าง ๆ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ และ 5) การเรียบเรียง และนำเสนอข้อมูล โดยการจัดระเบียบข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้วนำเสนอประเด็นทางประวัติศาสตร์ซึ่งอาจอยู่ในรูปการเขียนหรือการบอกเล่า ทั้งนี้จะต้องอ้างอิงหลักฐานให้ถูกต้อง ครบถ้วน (รัตตมา รัตนวงศา, 2555); (นรเศรษฐ์ เตชะ, 2555); (ชัยรัตน์ โตศิลา และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555) ยังผลให้ผู้วิจัยสังเคราะห์ชุดการเรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านคู่มือครู เป็นคำชี้แจงสำหรับครูเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่ครูต้องเตรียมและศึกษา แผนการสอนอย่างละเอียด 2) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเค้าโครงหรือรายละเอียด การสอนในช่วงเวลาหนึ่งที่ได้รับการวางแผนออกแบบไว้ก่อนการสอน เพื่อเป็นแนวทาง ดำเนินการสอนจริงโดยทั่วไป มีรายละเอียดที่สำคัญประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ ระยะเวลา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล 3) ด้านคู่มือนักเรียน เป็นคำชี้แจงสำหรับนักเรียนในการใช้ชุดการเรียนเอกสารประกอบการเรียน บัตรงาน และแบบฝึกหัด 4) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง จุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิง พฤติกรรม มีเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ให้ชัดเจน 5) ด้านเนื้อหาสาระควรเขียน สั้น ๆ กว้าง ๆ ซึ่งกำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์และการเรียนรู้ ถ้าต้องการรายละเอียดควรรใส่ไว้ใน เอกสารประกอบการเรียน 6) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ การลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน หลังพิจารณาจุดประสงค์ของแต่ละข้อว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร จึงจะบรรลุ จุดประสงค์ที่กำหนด ต้องพิจารณากิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความสนใจและ ความสามารถของผู้เรียนด้วย 7) ด้านสื่อการเรียนรู้ ที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุความ มุ่งหมาย สื่อการเรียนรู้อาจมีหลายชนิด เช่น รูปภาพ แผนภูมิ รวมทั้งสื่อดิจิทัลหรืออื่น ๆ ซึ่งแต่ละ ชนิดจะส่งเสริมการเรียนรู้ให้ได้ผลและได้รับการเลือกสรรมาแล้วอย่างเหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนรู้ และ 8) ด้านการวัดและประเมินผล เป็นการประเมินผลว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ หรือไม่อาจใช้วิธีการให้นักเรียนทำแบบทดสอบหรือให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานในรูปแบบ ใดก็ได้ตามที่กำหนดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ผู้วิจัยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นอย่างดีโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระให้คำแนะนำ รวมทั้งมีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือและประเมินผลความสอดคล้องของเครื่องมือและ มีกลุ่มเป้าหมายประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ได้ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมให้คำแนะนำ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการจัดทำชุดการเรียนรู้ต่อไป

2. การหาคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษาพบว่าจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเห็นว่าหากมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องในอนาคตทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วยทำให้นักเรียนสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีทักษะ และเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้แก่ผู้เรียนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลตามแนวคิดของ Mike, R. & Bailey, G. และ เศกสรร สกนธวัฒน์ ดังนี้ 1) เคารพตนเองและเคารพผู้อื่น 2) พัฒนาตนเองและสัมพันธ์กับผู้อื่น 3) ปกป้องตนเองและป้องกันผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ทุกรูปแบบโดยการเสริมสร้างคุณลักษณะพลเมืองดิจิทัลสู่กระบวนการเรียนรู้ปลูกฝังสู่ การดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะ 1) ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Access) 2) การซื้อหรือขายสินค้า/บริการดิจิทัลที่มีจริยธรรม (Digital Commerce) 3) การเป็นผู้ส่งสารและรับสารที่มีมารยาทในการใช้ดิจิทัล (Digital Communication) 4) มารยาทในการใช้ดิจิทัล (Digital Etiquette) 5) การเคารพต่อกฎหมายและไม่ละเมิดสิทธิดิจิทัล (Digital Law) 6) การมีอิสระในการแสดงออกแต่ต้องรับผิดชอบทุกการกระทำในการใช้ดิจิทัล (Digital Rights & Responsibilities) 7) การดูแลสุขภาพกายใจ ห่างไกลผลกระทบจากดิจิทัล (Digital Health & Wellness) 8) การเรียนรู้ถ่ายทอดและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี (Digital Literacy) และ 9) เรียนรู้วิธีการเสริมสร้างความปลอดภัย ในการใช้เทคโนโลยีอย่างมั่นใจ (Digital Security) (Mike, R. & Bailey, G., 2007); (เศกสรร สกนธวัฒน์, 2560) การศึกษาแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ นั้น ผู้ศึกษาสรุปได้ว่าการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ในปัจจุบันนั้นเป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นต้องเรียนรู้และใช้ชีวิตอยู่กับเทคโนโลยีดิจิทัล ในปัจจุบันและเทคโนโลยีที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคตด้วยเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาท ในชีวิตประจำวัน ความเป็นพลเมืองดิจิทัลตามแนวคิดนี้ สรุปได้ว่าพลเมืองดิจิทัล มีลักษณะ คือผู้ที่มีความเคารพต่อตนเองและผู้อื่นในโลกดิจิทัลใช้งานดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบและปลอดภัย และมีการใช้งานดิจิทัลอย่างมีคุณภาพคือใช้ เพื่อเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อการสื่อสารหาความรู้ที่เหมาะสม สร้างสรรค์ และใช้อย่างมีคุณธรรม จริยธรรมถือเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนควรปลูกฝัง และอบรมผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่ตัวอย่างรู้เท่าทันทำให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาในฐานะเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยม จึงได้เลือกที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้

สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อได้นวัตกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะต่าง ๆ อย่างรอบด้าน รวมทั้งทักษะดิจิทัลโดยยึดแนวทางปฏิบัติตามเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้นโดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ การเรียนการสอนสำหรับผู้ศึกษาและผู้สนใจผู้สนใจต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีค่าระดับคุณภาพอยู่ที่ 3.79 และผลการประเมินคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีค่าระดับคุณภาพอยู่ที่ 3.43 ที่ประเมินโดยกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คนจัดอยู่ในเกณฑ์ที่มีผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไปถือว่ามีคุณภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ โดยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้ 1) ชุดการเรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผ่านการประเมินคุณภาพโดยกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไปโดยรวมมีคุณภาพในระดับมากสามารถนำไปใช้ส่งเสริมในกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องระบบเศรษฐกิจได้ 2) ผู้ศึกษา และผู้สนใจศึกษา สามารถนำแบบประเมินความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผ่านการประเมินคุณภาพโดยกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ในการประเมินเพื่อหาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลแก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาได้ และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา 2) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา 3) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP) เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา 4) การพัฒนานวัตกรรมการสอนเศรษฐศาสตร์ที่บูรณาการกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (EIHP)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุสทรณการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2553). การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมด้านความเป็นพลเมืองดีในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา. ใน รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยรัตน์ โตศิลา และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และวิธีการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบโดยเรียงลำดับการพิจารณาเป็น 1 - 2 และ 3: แนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 63-74.
- ณัฐกมล วัชรวงษ์ทวี. (2556). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป สาระ ภูมิศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นรเศรษฐ์ เตชะ. (2555). การจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสังเคราะห์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพร้าาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจวรรณ ภูตินันท์ และคณะ. (2560). ผลการใช้ชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสาระพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 822-835.
- ไพสินรัตน์ กุณสิทธิ์ และธีรภัทร คุโลภาส. (2560). ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 12(4), 206-207.
- รัตตมา รัตน์วงศา. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุคค์มาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เศกสรร สกนธวัฒน์. (2560). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Mike, R. & Bailey, G. (2007). Digital Citizenship in Schools. Eugene, OR: ISTE. DigitalCitizenship: Using Technology Appropriately.